

Ensiohjeita hautausta järjestävälle

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:n laatima opas ”Ensiohjeita hautausta järjestävälle” on tarkoitettu laitoksiin ja viranomaisille maksuttomasti jaettavaksi ohjeeksi omaisille ja asioita hoitaville henkilöille.

Suomen Hautausseurien Liitto ry

ENSIOHJE VAINAJAN OMAISILLE

Teitä on kohdannut suru. Kuolemantapauksen satuttua on surunkin keskellä ryhdyttävä käytännön toimiin mm. hautaamisen järjestämiseksi.

Käytännön järjestelyissä Teidän on helpointa kääntyä joko valitsemanne hautaustoimiston tai vainajan kotiseurakunnan puoleen. Hautaustoimiston ei tarvitse sijaita vainajan kotikunnassa. Viranomaisilla, esim. sairaalahenkilökunnalla tai poliisilla, ei ole oikeutta suositella teille tiettyä hautaustoimistoa.

Hautausjärjestelyt voidaan aloittaa välittömästi henkilön kuoltua.

HAUTAUSLUPA

Läheistänne hoitanut lääkäri kirjoittaa hautausluvan, mikäli kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviin tutkimuksiin ei ole aihetta. Muussa tapauksessa hautauslupa kirjoitetaan näiden tutkimusten jälkeen.

Hautausjärjestelyjä voitte hoitaa jo ennen kuin hautauslupa on kirjoitettu.

KUOLEMANSYYN SELVITTÄMISEKSI MAHDOLLISESTI TEHTÄVÄT TUTKIMUKSET

Lääketieteellinen kuolemansyyn selvittäminen

Lääketieteelliseen ruumiinavaukseen pyydetään lähiomaisen suostumus. Jos haluatte, että vainajalle tehdään lääketieteellinen ruumiinavaus, Teidän on hyvä välittömästi ottaa yhteyttä omaistanne hoitaneeseen lääkäriin. Sairaala tai terveyskeskus vastaa kaikista lääketieteellisen ruumiinavauksen aiheuttamista kustannuksista, myös mahdollisesta kuljetuksesta ruumiinavauspaikalle.

Oikeuslääketieteellinen kuolemansyyn selvittäminen

Vainajalle tehdään oikeuslääketieteellinen tutkimus kuolemansyyn selvittämiseksi silloin, kun kuoleman ei tiedetä johtuneen sairaudesta tai kuoleman syynä on ollut esim. tapaturma, hoitotoimenpide tai kuolema on muuten tapahtunut yllättävästi. Kaikista oikeuslääketieteellisten tutkimusten kustannuksista ja vainajan kuljettamisesta tutkimuspaikalle vastaa valtio.

Hautausjärjestelyt voitte aloittaa jo ennen kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviä tutkimuksia.

KUOLINTODISTUS

Kuolintodistuksesta selviää vainajan kuolinsyy ja se kirjoitetaan vasta kaikkien kuolemansyyn selvittämisen edellyttämien laboratorion tutkimusten valmistuttua. Tähän voi toisinaan kulua jopa kuukausia. Kuolintodistusta ei tarvita viranomaisten kanssa asioitaessa.

TIETO KUOLEMASTA

Kuolintieto lähetetään virkateitse maistraattiin kirjattavaksi väestötietojärjestelmään, josta tieto välittyy esim. seurakuntaan, Kelan toimistoon, useimpiin pankkeihin jne.

Virasto- ja pankkiasioita voitte hoitaa rekisteriviranomaiselta (väestörekisteri, seurakunta) saatavalla virkatodistuksella. Lääkärin kirjoittamaa kuolintodistusta ei tarvita.

HAUTAUSTOIMISTOJEN EETTISET OHJEET

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:n jäsenliikkeet noudattavat seuraavia ammattisääntöjä:

Hautaustoimistotyö ammattialana vaatii huomattavaa ammattitaitoa ja tehtävien hoitamista omantunnonasioina. Tämä perustuu lojaaliin suhteeseen kyseessä olevain omaisiin (kuolinpesiin). Sen vuoksi tulee jokaisen yrittäjän

- muistaa ehdoton vaitiolovelvollisuus
- kohdella surevia perheitä olosuhteiden vaatimalla kunnioituksella
- muistaa aina, ettei hautaustoimiston omistajan eikä hänen palveluksessaan olevien henkilöiden käytös saa antaa epäedullista kuvaa heistä itsestään eikä ammattikunnasta

Edellä olevan johdosta Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry suosittelee jäsenilleen

- kunnioituksen osoittamista palveluksia tarvitsevien uskonnoille ja tavoille
- kaikkien kuolintapaukseen ja hautaukseen liittyvien tehtävien yksityiskohtaista, huolellista hoitamista
- rehellisyyttä ja pidättyvyyttä kaikissa tilanteissa, myös ilmoittelussa
- ammattiin kohdistuvan luottamuksen kunnioittamista
- ammattialaa koskevien kansallisten ja kansainvälisten lakien, säädösten, määräysten ja sopimusten noudattamista
- lojaalia yhteistyötä kansallisten ja ulkomaisten virkaveljien kanssa, ennen kaikkea Euroopassa tapahtuvassa työssä ja avunannossa
- kaikkien niiden hankkeiden tukemista, jotka tulevat vastaavien järjestöjen taholta ammattialamme työskentelytapojen helpottamiseksi ja yksinkertaistamiseksi

ENSIOHJEITA HAUTAUSTA JÄRJESTÄVÄLLE

Helpoin tapa hautajaisten järjestämiselle on ottaa yhteys valitsemaan-
ne hautaustoimistoon, joka luotettavasti ja asiantuntevasti ryhtyy hoi-
tamaan hautaukseen liittyviä asioita.

Hautaustoimisto ottaa hoitaakseen toivomustenne mukaisesti yhtey-
det tarvittaviin tahoihin hautauksen järjestämiseksi. Sieltä varataan
ajat, paikat ja toimittajat hautaustilaisuutta varten. Hautaustoimis-
tossa valitaan arkku ja tarvittaessa urna. Hautaustoimisto huolehtii
vainajan pukemisesta, arkkunlaitosta ja tarpeellisista kuljetuksista.
Myös muistotilaisuuden järjestelyn, kukkalaitteet, hautamuistomerk-
kiasiat sekä usein myös perunkirjoituksen voi antaa hautaustoimiston
tehtäväksi.

Omaisten oikeus huolehtia hautausjärjestelyistä

Hautaustoimilaisissa säädetään oikeudesta huolehtia hautausjärjeste-
lyistä. Jollei vainaja ole eläessään nimenomaisesti toivonut tietyn hen-
kilön huolehtivan hautaamiseen, tuhkaamiseen ja tuhkan käsittelyyn
liittyvistä järjestelyistä, voivat järjestelyistä huolehtia vainajan eloon-
jäänyt puoliso tai kuolinhetkellä vainajan kanssa avioliitonomaisissa
olosuhteissa yhteisessä taloudessa jatkuvasti elänyt henkilö sekä lä-
himmät perilliset, esimerkiksi lapset tai sisarukset. Hautaustoimilais-
sa määrätään myös, että vainajan ruumis on viivytyksettä haudattava
tiivissä asianmukaisessa arkussa tai tuhkattava krematoriossa.

Kuolintodistus ja lupa hautaamiseen

Jos vainaja on viimeisen sairautensa aikana ollut lääkärin hoidossa,
hoitanut lääkäri yleensä kirjoittaa kuolintodistuksen ja luvan hautaa-
miseen. Sairaala voi ennen tätä pyytää omaisilta lupaa lääketieteelli-
sen ruumiinavauksen tekemiseen.

Jos vainaja ei viimeisten kuuden kuukauden aikana ole ollut lääkärin hoidossa, kun kuoleman on aiheuttanut rikos tai tapaturma tai kun kuolema muuten on tapahtunut yllättävästi, toimittaa kuolinpaikkakunnan poliisiviranomainen oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvityksen. Silloin kuolintodistuksen ja luvan hautaamiseen antaa ruumiinavauksen suorittanut lääkäri. Sairaala toimittaa kuolintiedon virkateitse rekisteriviranomaisille. Lupa hautaamiseen toimitetaan omaiselle tai hautaustoimistolle sairaalan käytännöstä riippuen.

Hautapaikka

Yleensä hautapaikka on hautausmaalla. Perheen hallinnassa jo olevan haudan käyttämisestä voidaan sopia hautaustoimistossa. Uuden hautapaikan saadakseen ei tarvitse olla seurakunnan jäsen, vaan seurakunnat ovat velvollisia luovuttamaan hautapaikan kaikille kunnassa asuneille. Muista hautapaikoista saatte parhaat tiedot seurakunnasta tai hautaustoimistosta.

Arkkuhautaus

Sekä arkku- että tuhkahautauksessa siunaus- ja toimitustilaisuus on lähes samanlainen. Toimituksen jälkeen arkku yleensä kannetaan kirkosta tai kappelista omaisten saattamana ja lasketaan hautaan. Toimitus voi myös tapahtua haudalla. Arkkuhautauksessa kukat lasketaan yleisimmin haudalla.

Tuhkahautaus

Tuhkahautauksessa arkku kukkineen jätetään yleensä tilaisuuden päätyttyä kappeliin, josta se seurakunnan tai hautaustoimiston toimesta siirretään tuhkattavaksi. Tuhkan hautaaminen tapahtuu yleensä erikseen sille varattuna aikana. Hautaustoimilain mukaan vainajan tuhka on sijoitettava lopullisesti yhden vuoden kuluessa kuolemasta yhteen paikkaan.

Muistotilaisuus

Yleensä siunaus- tai toimitustilaisuuden jälkeen järjestetään muistotilaisuus. Muistotilaisuus voi olla kotona, seurakunnan tiloissa tai muissa soveltuvissa tiloissa.

Hautauskulut

Hautauskulut maksetaan ensisijaisesti vainajan varoista ja vainajan tililtä. Mikäli vainajalla ei ole omia varoja hautaamiseen voi hautausavustusta hakea vainajan viimeisen asuinpaikan sosiaalitoimesta. Sosiaalitoimi kustantaa yleensä vainajalle pakolliset minimihautauskulut.

Perunkirjoitus

Perunkirjoitus on toimitettava kaikista Suomessa asuneista ja kuolleista henkilöistä kolmen kuukauden kuluessa kuolemasta. Perunkirja toimitetaan verotoimistoon. Tarvittaessa perunkirjoitukselle voi hakea jatkoaikaa. Perunkirjoitus on ilmoitus vainajan perillisistä, varoista ja veloista.

MUISTILISTA OMAISILLE

On koko joukko asioita, joista jonkun on huolehdittava kuolemantapauksen jälkeen. Esimerkiksi voi olla tarpeen pitää silmällä tyhjillään olevaa asuntoa, tyhjentää jääkaappi ja huolehtia lemmikkieläimistä. Jos vainajan omaisuutta on jäänyt sairaalaan, se on noudettava.

Viranomaisyhteydet

Lääkäri, joka antaa haudausluvan, lähettää tiedon kuolemasta rekisteriviranomaisille kirjattavaksi väestötietojärjestelmään. Tätä kautta tieto kulkee myös eläkelaitoksiin ja pankkeihin.

Posti ja suoramarkkinointi

Suoramarkkinointiyrietykset saavat tiedot kuolemantapauksista väestötietojärjestelmästä, mutta kannattaa ottaa huomioon, että suoramarkkinointiosoitteistoja päivitetään harvakseltaan. Suoramarkkinointikirjeitä voi tulla vainajan nimellä vielä kuukausia kuoleman jälkeen.

Jos vainajan asunto on tyhjillään, kannattaa järjestää postin edelleenlähetys jollekin lähiomaiselle. Kirjatut lähetykset voi kuolinpesän hoitaja kuitata vainajan virkatodistuksen ja kuolinpesän osakkaiden antaman valtuutuksen nojalla.

Mitä yksikin kuolinpesän osakas voi hoitaa

Yksikin kuolinpesän osakas voi jättää kuolinpesän tililtä vainajan laskuja maksuun, saada tilitietoja vainajan pankkitileistä, katkaista suoraveloitukset vainajan pankkitileiltä sekä tilata asiakirjoja perunkirjoitusta varten ja ryhtyä haudausjärjestelyihin.

Mihin tarvitaan virkatodistusta

Virkatodistuksella hoidetaan käytännön asioita pankeissa, vakuutusyhtiössä yms. Kuolintodistusta ei tarvita, ellei kyseessä ole taho joka tarvitsee tietoonsa vainajan kuolinsyyn. Katkeamaton virkatodistusketju eli sukuselvitys tarvitaan perukirjan liitteeksi. Ensisijaisesti asioita voi hoitaa virkatodistuksella jossa näkyy henkilön kuolinpäivä sekä mahdolliset pesän osakkaat. Kätevästi tällaisen todistuksen saa maistraatista.

MITÄ MUUTA OLISI HYVÄ MUISTAA

Järjestöt, klubit ja yhdistykset

Jäsenyyden irtisanominen ei ole ainoa syy ottaa yhteyttä niihin järjestöihin, joiden jäsen vainaja on ollut. Yhteisö, jossa vainaja on aktiivisesti toiminut, voi olla halukas lähettämään edustajansa hautajaisiin tai toimittamaan kukkatervehdyksen tai surunvalitteluadressin omaisille. On myös mahdollista, että erilaisia jäsentalletus- tai osuusmaksuja tai vastaavia palautetaan kuolinpesälle.

Alla on esimerkkejä yleisimmistä järjestöistä:

- ammattiyhdistys
- harrastekerho
- kuoro, soittokunta
- maatalousseura, metsästysseura
- matkailuvaunuyhdistys
- Marttayhdistys
- urheiluseura, muu yhdistys
- osuuskunta
- puolueosasto, veteraanijärjestöt
- Rotary/Lions-klubi/vapaamuurarit
- _____
- _____

Vakuutukset

Erilaisten henki-, omaisuus- ja säästövakuutusten lisäksi on olemassa monenlaisia erillisiä vakuutuksia esim. matkapuhelinta, tietokoneita, televisioita yms. varten. Jotkut vakuutukset eivät enää ole tarpeellisia tai ajankohtaisia, toiset on ehkä syytä siirtää uuden vakuutusnot-tajan nimiin. On myös tärkeää huolehtia mahdollisten vakuutuskor-vausten hakemisesta.

- henkivakuutus
- ryhmähenkivakuutus
- tapaturmavakuutus
- sairauskuluvakuutus
- eläkevakuutus
- säästövakuutus
- kotivakuutus
- matkavakuutus
- _____
- _____

Tilaukset ja sopimukset

Jotta kuolinpesä ja omaiset välttyisivät tarpeettomilta maksuilta, on tärkeää irtisanoa erilaiset tilaukset ja sopimukset. Voi myös olla tar-koituksenmukaista siirtää sopimus tai tilaus jonkun omaisen nimiin.

- vuokrasopimus
- sähkö/kaasu
- autotalli/autopaikka
- vesi/jätevesi
- puhelimet, internet
- TV-lupa, satelliitti- ja kaapeli-TV
- pankin maksupalvelu
- sanoma- ja aikakauslehtitilaukset
- ateriapalvelu
- _____
- _____

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry on noin 300
hautaustoimiston muodostama toimialajärjestö.
Liitto on perustettu vuonna 1942. Sen tarkoituksena on vaalia
suomalaista hautauskulttuuria, kehittää liiton jäsenten
ammattitaitoa ja -etiikkaa sekä valvoa ja edistää
jäsentensä yleisiä ja yhteisiä etuja.

Opasvihkon kopioiminen on kielletty.
Opasvihkoa voi tilata Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:stä.

info@hautaustoimistojenliitto.fi
www.hautaustoimistojenliitto.fi
p. 040-840 9002